

Sociaal Veiligheidsplan

Inhoudsopgave

1. **Inleiding**
 - 1.1 Aanleiding en doel van het plan
 - 1.2 Relevante wet- en regelgeving
 - 1.3 Visie op sociale veiligheid
 2. **Beleid Sociale Veiligheid**
 - 2.1 Definitie van sociale veiligheid
 - 2.2 Pedagogische visie en kernwaarden
 - 2.3 Rollen en verantwoordelijkheden binnen het team
 3. **Preventieve Maatregelen**
 - 3.1 Schoolregels en gedragscode
 - 3.2 Programma's en methodieken: Positive Behaviour Support (PBS) en Kwink
 - 3.3 Omgang met diversiteit en inclusie
 - 3.4 Fysieke veiligheid (schoolomgeving)
 4. **Signaleren en Melden van Onveilige Situaties**
 - 4.1 Signalen van onveiligheid herkennen
 - 4.2 Meldcode en stappenplan bij signalering
 - 4.3 Rollen en verantwoordelijkheden bij melding
 5. **Aanpak en Interventies bij Onveilige Situaties**
 - 5.1 Protocol bij pestgedrag
 - 5.2 Protocol bij grensoverschrijdend gedrag
 - 5.3 Samenwerking met externe instanties
 6. **Monitoring en Evaluatie**
 - 6.1 Meten van sociale veiligheid
 - 6.2 Periodieke evaluatie van het beleid
 - 6.3 Aanpassingen en verbeterpunten
 7. **Communicatie en Betrokkenheid**
 - 7.1 Communicatie met leerlingen
 - 7.2 Communicatie met ouders/verzorgers
 - 7.3 Scholing en training voor medewerkers
 8. **Bijlagen**
 - 8.1 Gedragscode en schoolregels
 - 8.2 Pestprotocol 2024
 - 8.3 Contactgegevens vertrouwenspersonen en externe instanties
 - 8.4 Overzicht gebruikte methodieken en materialen
-

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het plan

Sociale veiligheid is een voorwaarde voor goed onderwijs. Basisschool Parnassia streeft ernaar een omgeving te creëren waarin leerlingen, medewerkers en ouders zich welkom, veilig en gerespecteerd voelen. Dit plan biedt richtlijnen om sociale veiligheid te waarborgen, incidenten te voorkomen en te reageren op situaties die de veiligheid bedreigen. Het is gebaseerd op wetgeving en schoolbeleid en wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld.

1.2 Relevante wet- en regelgeving

Het sociaal veiligheidsplan voldoet aan de eisen uit:

- **Wet sociale veiligheid op scholen:** Deze wet verplicht scholen een beleid te voeren dat bijdraagt aan sociale veiligheid en dit jaarlijks te evalueren.
- **Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling:** Dit verplicht scholen om signalen van mishandeling of geweld te melden en te volgen.
- **AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming):** Het plan waarborgt de privacy van leerlingen en ouders.

1.3 Visie op sociale veiligheid

Bij Parnassia staat de leerling centraal, met aandacht voor zijn/haar ontwikkeling binnen een veilige en stimulerende omgeving. Ontwikkelingsgericht Onderwijs (OGO) en Positive Behaviour Support (PBS) vormen de basis van ons beleid. De kernwaarden respect, veiligheid en verantwoordelijkheid worden door het hele team gedragen en toegepast in het dagelijks handelen.

2. Beleid Sociale Veiligheid

2.1 Definitie van sociale veiligheid

Sociale veiligheid betekent dat iedereen zich fysiek, emotioneel en sociaal veilig voelt. Het gaat om het voorkomen van fysieke en verbale agressie, uitsluiting, pestgedrag en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag.

2.2 Pedagogische visie en kernwaarden

Onze kernwaarden zijn:

- **Veiligheid:** Een veilige leeromgeving vormt de basis voor optimale ontwikkeling.
- **Respect:** We leren leerlingen respect te hebben voor anderen en hun omgeving.
- **Verantwoordelijkheid:** Leerlingen worden gestimuleerd verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag en keuzes.

Deze waarden worden versterkt door het gebruik van PBS, waarin gewenst gedrag expliciet wordt aangeleerd en beloond. Dit sluit aan bij onze OGO-visie, waarin samenwerking en betrokkenheid centraal staan.

2.3 Rollen en verantwoordelijkheden binnen het team

- **Leerkrachten:** Zijn verantwoordelijk voor het signaleren van en reageren op onveilige situaties in de klas.
- **Gedragsteam:** Biedt ondersteuning bij interventies en zorgt voor implementatie en evaluatie van het veiligheidsbeleid.
- **Directie:** Is eindverantwoordelijk voor het veiligheidsbeleid en de communicatie met externe partijen.
- **Vertrouwenspersonen:** Bieden leerlingen en ouders een laagdrempelig aanspreekpunt voor het melden van zorgen of incidenten.

3. Preventieve Maatregelen

3.1 Schoolregels en gedragscode

De schoolregels worden jaarlijks herzien en opgesteld door het gedragsteam. Deze regels, gebaseerd op respect, veiligheid en verantwoordelijkheid, worden in de klassen visueel weergegeven. Leerkrachten gebruiken voorbeeldgedrag en bespreken de regels regelmatig om een consistent beleid te waarborgen.

3.2 Programma's en methodieken: Positive Behaviour Support (PBS) en Kwink

Positive Behaviour Support (PBS): PBS richt zich op het expliciet aanleren van gewenst gedrag en het belonen hiervan. Voorbeelden zijn het werken met maandelijks wisselende gedragsregels zoals "We luisteren naar elkaar" of "We helpen elkaar". Gedrag wordt zichtbaar beloond met stickers of andere beloningen die de groep of individuele leerlingen motiveren.

Kwink: De Kwink-methodiek biedt een structureel programma waarin sociale vaardigheden, samenwerking en conflictoplossing centraal staan. Kwink-lessen worden wekelijks gegeven en sluiten aan bij de thema's die op dat moment in de klas worden behandeld.

3.3 Omgang met diversiteit en inclusie

De school viert diversiteit en hecht waarde aan een inclusieve cultuur. Ouders en leerlingen worden betrokken bij het organiseren van activiteiten zoals culturele presentaties en informatieavonden over onderwerpen zoals tweetaligheid en gelijke kansen in het onderwijs.

3.4 Fysieke veiligheid (schoolomgeving)

Het schoolplein is overzichtelijk ingedeeld met aparte speelzones voor verschillende leeftijdsgroepen. de Ontruimingsoefeningen vinden minimaal twee keer per jaar plaats om te zorgen dat alle leerlingen en medewerkers weten hoe te handelen in geval van nood.

4. Signaleren en Melden van Onveilige Situaties

4.1 Signalen van onveiligheid herkennen

Leerkrachten zijn getraind om vroegtijdige signalen van sociale onveiligheid te herkennen. Dit omvat gedragsveranderingen, sociale uitsluiting, pestgedrag en opvallend stil of teruggetrokken gedrag. Deze signalen worden geregistreerd in ParnasSys en besproken in teamoverleggen.

4.2 Meldcode en stappenplan bij signalering

Bij een vermoeden van sociale onveiligheid wordt de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling gehanteerd:

- **Stap 1:** Observeren en signaleren door de leerkracht.
- **Stap 2:** Bespreken van het signaal met aandachtsfunctionaris c.q. het gedragsteam.
- **Stap 3:** Gesprek met de betrokken leerling(en).
- **Stap 4:** Informeren van ouders/verzorgers en eventuele externe instanties inschakelen.
- **Stap 5:** Opstellen van een plan van aanpak en monitoring van de situatie.

4.3 Rollen en verantwoordelijkheden bij melding

- **Leerkracht:** Verantwoordelijk voor signalering, registratie en eerste gesprekken.
- **Aandachtsfunctionaris:** Ondersteunt leerkrachten en coördineert vervolgstappen.
- **Intern Begeleider (IB):** Adviseert en schakelt indien nodig externe instanties in.
- **Directie:** Eindverantwoordelijk voor het proces en de communicatie met betrokken partijen.

5. Aanpak en Interventies bij Onveilige Situaties

5.1 Protocol bij pestgedrag

Parnassia volgt een uitgebreid stappenplan bij het aanpakken van pestgedrag:

- Stap 1: Bij herhaalde klachten van het kind of observaties van de leerkracht vindt er een gesprek plaats tussen de leerkracht, de pester(s) en de gepeste(n). Er wordt verslag gedaan in ParnasSys. Tijdens dit gesprek wordt geïnventariseerd waarom er wordt gepest, vanuit de gedachte van een 'nobody to blame'-aanpak. Samen worden problemen in kaart gebracht, gedragsafspraken besproken en een dossier in ParnasSys gemaakt.
- Stap 2: Bij herhaling van pestgedrag of gepest worden, worden de ouders van de betrokken kinderen geïnformeerd.
- Stap 3: Als het pestgedrag aanhoudt, worden de Intern Begeleider en de directie op de hoogte gesteld.
- Stap 4: De Intern Begeleider/Directie en leerkracht voeren een gesprek met de ouders van de pester en/of het gepeste kind. Er worden duidelijke verwachtingen gecommuniceerd en consequenties van gedrag afgestemd. Dit betreft altijd maatwerk per kind.
- Stap 5: Bij aanhoudend pestgedrag kan er worden overgegaan tot schorsing. Dit wordt gemeld bij de leerplichtambtenaar.

Dit stappenplan vraagt altijd om maatwerk, zowel voor het gepeste kind als de pester. In de uitvoering wordt waar nodig elementen vanuit de ringaanpak toegepast die gericht zijn op het betrekken van de sociale omgeving van het kind en het visualiseren van ongewenst gedrag (bijvoorbeeld groepsinterventies).

Nobody to blame

De '*nobody-to-blame*'-aanpak is een methodiek die gericht is op het aanpakken van pestgedrag zonder de nadruk te leggen op schuld of straf. In plaats van de pester als de enige verantwoordelijke te bestempelen, wordt er gekeken naar de onderliggende groepsdynamiek en de factoren die bijdragen aan het gedrag. Het doel is om het pesten gezamenlijk bespreekbaar te maken, zonder schuldgevoelens te versterken of de situatie te escaleren.

Kenmerken van de aanpak:

1. Focus op oplossingen: Het gesprek richt zich op hoe het pestgedrag kan worden gestopt en wat nodig is voor een veilige en respectvolle groepsomgeving.
2. Betrekken van alle partijen: Zowel de pester als het gepeste kind, en vaak ook de rest van de groep, worden betrokken bij het vinden van oplossingen.
3. Begrip voor de context: Er wordt gekeken naar de achterliggende oorzaken van het pestgedrag, zoals groepsdruk, onbegrip of een gebrek aan sociale vaardigheden.
4. Voorkomen van schuld en straf: Door niet direct met beschuldigingen te werken, blijft de situatie beheersbaar en kunnen alle partijen constructief bijdragen aan verbetering.

De '*nobody-to-blame*'-aanpak werkt goed in combinatie met methodieken zoals de Ringaanpak, waarbij ook de sociale omgeving wordt betrokken om een positieve groepscultuur te bevorderen. Deze methodiek is vooral effectief in een veilige setting waarin kinderen eerlijk durven te spreken over hun ervaringen.

5.2 Protocol bij grensoverschrijdend gedrag

Voor fysiek, verbaal of digitaal grensoverschrijdend gedrag hanteert de school een strikt protocol:

- Direct ingrijpen door de leerkracht.
- Documenteren van het incident in ParnasSys.
- Overleg met gedragsteam, IB, directie en ouders.
- Opstellen van een gedragsplan voor de betrokken leerling(en).
- Inschakelen van externe hulp bij escalatie.

5.3 Samenwerking met externe instanties

De school onderhoudt nauwe contacten met de GGD, Veilig Thuis en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Bij complexe situaties wordt gebruik gemaakt van de Verwijsindex om samenwerking te coördineren.

6. Monitoring en Evaluatie

6.1 Meten van sociale veiligheid

De sociale veiligheid wordt tweemaal per jaar gemeten met behulp van leerlingvragenlijsten (SEL en MSV) van Kindbegrip. De resultaten worden geanalyseerd door het gedragsteam en indien nodig gedeeld met het team en ouders.

6.2 Periodieke evaluatie van het beleid

Het gedragsteam en de directie evalueren jaarlijks de effectiviteit van het sociaal veiligheidsbeleid. Daarbij worden incidentrapportages, leerlingtevredenheid en ouderfeedback meegenomen.

6.3 Aanpassingen en verbeterpunten

Op basis van de evaluatie worden concrete verbeteracties opgenomen in het jaarplan. Deze acties worden opgevolgd door het gedragsteam en geëvalueerd in teamvergaderingen.

7. Communicatie en Betrokkenheid

7.1 Communicatie met leerlingen

Leerlingen worden betrokken bij sociale veiligheid via lessen, groepsgesprekken en de leerlingenraad. Zij worden gestimuleerd om actief mee te denken en problemen te melden bij de vertrouwenspersoon.

7.2 Communicatie met ouders/verzorgers

Ouders worden op de hoogte gehouden via nieuwsbrieven, ouderavonden en persoonlijke gesprekken. Bij incidenten worden zij direct geïnformeerd en betrokken bij het opstellen van een plan van aanpak.

7.3 Scholing en training voor medewerkers

Het team volgt jaarlijks trainingen over PBS, Kwink en signalering van sociale onveiligheid. Nieuwe leerkrachten krijgen een introductietraining over het sociaal veiligheidsbeleid.

Bijlagen

Kernwaarden school

Visie Missie

Vroegsignalering

Link naar Kwink

Pestprotocol 2024

Contactgegevens vertrouwenspersonen en externe instanties

Overzicht gebruikte methodieken en materialen

1. Kernwaarden school

Veiligheid

De Parnassia staat voor veiligheid voor eenieder die op school is. Wanneer een persoon zich veilig voelt, ontwikkelt hij/zij zich het beste.

Respect

De Parnassia leert eenieder respect te hebben voor de mensen om je heen en je omgeving.

Verantwoordelijkheid

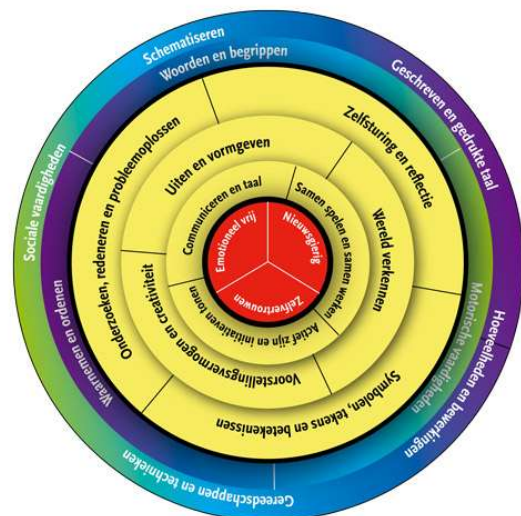
De Parnassia leert eenieder verantwoordelijkheid te dragen voor zijn/haar eigen ontwikkeling en gedrag.

2. Visie en missie

Onze visie

Kinderen zijn van nature nieuwgierig. Als een kind zelfvertrouwen heeft en emotioneel vrij is, komt dit ten goede van zijn/haar ontwikkeling. Dan is het kind in staat zelf initiatieven en verantwoording voor zijn/haar aandeel in het leerproces te nemen.

De visie van Basisschool Parnassia komt overeen met de uitgangspunten van Ontwikkelings Gericht Onderwijs (kortweg OGO). Dat betekent dat we ervan uitgaan dat ieder kind zich op een unieke manier ontwikkelt. Kinderen leren in een betekenisvolle omgeving, samen met anderen, met de groep en de leerkracht.

Onze missie

De Parnassia wil een school zijn waar leerlingen:

- zich prettig voelen en zichzelf kunnen zijn;
- worden uitgedaagd om telkens een stap in hun ontwikkeling te zetten;
- (zelf)vertrouwen krijgen;
- hun talenten, vaardigheden en interesses kunnen ontwikkelen;
- gemotiveerd raken;
- initiatieven kunnen nemen;
- verantwoordelijkheid krijgen;
- het beste uit zichzelf kunnen halen.

3. Vroegsignalering

Op de Parnassia zetten we in op vroege signalering van pesten doormiddel van de afname van een monitor sociale veiligheid. We doen dit twee keer per jaar (oktober en maart).

Vanuit de sociale veiligheidsmonitor houden de leerkracht(en) samen met de intern begeleider gesprekken over de groep. Leerlingen hebben de mogelijkheid naar aanleiding van de test een gesprek aan te gaan met de eigen leerkracht of vertrouwenspersoon op school.

Link naar KWINK

Hoe werken we preventief met KWINK?

De Parnassia werkt met de methode KWINK om systematisch aandacht te besteden aan de sociale veiligheid op school. Elke leerkracht besteedt gedurende het schooljaar aandacht aan sociaal wenselijk gedrag.

Pesten en preventie

We spreken van pesten als het negatieve gedrag naar een ander doelbewust is, langere tijd aanhoudt en er sprake is van machtsongelijkheid. Lang niet alles is dus pesten. Uit wetenschappelijke literatuur over pesten blijkt dat je moet uitgaan van het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep om pesten te voorkomen. Preventief!

Kwink zet de kracht van de groep in tegen pesten

Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. In zo'n groep spreken kinderen elkaar op een positieve manier aan op hun gedrag. Kwink leert kinderen hoe dat moet. Met een structureel, goed doordacht programma. dat meetbaar met Vensters Monitor Sociale Veiligheid (via DIA) en daarmee al aan een belangrijke eis van de Inspectie van het Onderwijs voldoet.

Kwink: meer dan een anti-pest programma

Kwink is een methode die preventief werkt. Veel gedragsproblemen zijn door het aanbieden van goed onderwijs te voorkomen. Preventie is daarbij het sleutelwoord. Onderzoek bevestigt dat preventie vele malen effectiever is dan achteraf (curatief) repareren. Kwink leert positief gedrag aan en voorkomt zo in veel gevallen onnodige 'reparatie' achteraf.

4. Pestprotocol stappenplan – handelingsprotocol leerkracht, leerling, ouders

Indien pesten zich voordoet in een groep hanteren wij een stappenplan om het pesten bespreekbaar te maken en zoveel mogelijk te elimineren.

Stap 1

Bij herhaalde klachten van het kind of observaties van de leerkracht vindt er een gesprek tussen leerkracht, pester(s) en de gepeste(n) plaats. Er wordt in Parnassys verslag gedaan. Tijdens het gesprek wordt geïnventariseerd waarom er gepest wordt vanuit de gedachten 'nobody to blame approach'. Samen worden de problemen in kaart gebracht. De leerkracht bespreekt met de kinderen de gedragsafspraken en maakt een dossier in ParnasSys.

Stap 2. Bij herhaling van pest gedrag of gepest worden gedrag worden de ouders van de kinderen geïnformeerd.

Stap 3

Wanneer het pestgedrag niet stopt, worden de Intern Begeleider en directie op de hoogte gesteld.

Stap 4

Er volgt een gesprek van de Intern Begeleider/Directie en leerkracht met de ouders van de pester en/of het gepeste kind. Er worden duidelijke verwachtingen gecommuniceerd en consequenties van gedrag worden afgestemd. Dit betreft altijd maatwerk per kind. Ouders van de betrokken kinderen worden hierover geïnformeerd.

Stap 5

Wanneer het pesten dan alsnog aanhoudt, kan er tot schorsing over gegaan worden. Dit zal gemeld worden bij de leerplichtambtenaar.

Bovenstaande stappen vragen altijd om maatwerk voor zowel het gepeste kind als de pester.

Bijlagen bij het pestprotocol.

Begripsomschrijvingen

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen? Iemand op het schoolplein een stevige duw geven, kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag.

We spreken over **plagen** wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat voor geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen, leren kinderen heel goed met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid, die later in hun leven van pas kan komen bij conflicthantering.

Het specifieke van **pesten** is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

Verbaal:

- Vernederen;
- Schelden;
- Dreigen;
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas;
- Kinderen een bijnaam geven op grond van, door de kinderen als negatief ervaren, kenmerken;
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind;
- Cyberpesten via social media.

Fysiek:

- Trekken, duwen en spugen;
- Schoppen, slaan en laten struikelen;
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten;
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen;
- Dwingen om bezit, dat niet van jou is, af te geven;
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Sociale isolatie:

- Steun zoeken bij andere kinderen, zodat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en andere leuke dingen;
- Uitsluiten.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed;
- Beschadigen en kapotmaken van spullen.

De betrokkenen

Het gepeste kind:

Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters al de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pesters en stralen dat dan ook uit naar hun pesters. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep. Ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder verstrekt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt, waar het zonder hulp niet uitkomt.

Gepeste kinderen kunnen zich eenzaam voelen, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdsgenoten.

De pesters:

Kinderen die pesten kunnen zich permitteren zich verbaal of fysiek agressiever op te stellen en ze kunnen dan ook reageren met dreiging van geweld of indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Het vertoonde pestgedrag gaat ze gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee. Pesters gaan binnen een groep graag op zoek naar een geschikt slachtoffer. Voor de zwijgende meerderheid en potentiële meelopers is de keuze: je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer.

Het komt ook regelmatig voor dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving als pester gaan opstellen en manifesteren. 'Laten pesten, doet pesten'.

Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier, waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer met groepsvorming in de zin van er al dan niet bij horen. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

De pester heeft moeite met sociale vaardigheden. De pester is vaak zelf onzeker en zet zijn gedrag in om op die manier sociale relaties aan te gaan.

De meelopers en de andere kinderen:

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de directe actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt. Er zijn ook kinderen, die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school)omgeving.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te raken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester.

Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt, laat het individueel denken achter zich en zo kan vooral groepsgedrag leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn.

Het heeft absoluut zin om daadwerkelijk op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor met name meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te lopen met de pester. De groep meelopers is niet in staat om grote risico's te lopen, waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien. Dit in tegenstelling tot de ervaren pester.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven, vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht bij deze ouders wordt door hen sterk ervaren en is niet altijd een goede leidraad tot een rationeel handelen. De ouder wil maar een ding en dat is het pestgedrag ogenblikkelijk stopt. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of klas.

Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten

Bij het gepeste kind:

Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag. Het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind, dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen en zorgt ook voor een evenredig groot probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind eens te meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester:

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht en het normaal opbouwen van een relatie met andere kinderen. Bij een aantal pesters is dat hun grootste wens. Ze zijn namelijk vaak onmachtig om te stoppen met pesten door het niet goed kunnen hanteren van de juiste vaardigheden.

In de directe kindomgeving:

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen, omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer. Ze zijn niet in staat actief te helpen of een volwassene om hulp te vragen. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders:

Ouders van kinderen kunnen moeite hebben om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie. Ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voor handen is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren.

Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag.

Hun kind maakt echter een ontwikkeling door met grote risico's op normatief afwijkend gedrag op latere leeftijd.

5. Contactpersonen

Intern Begeleider:

- Bent Bervoets
- Marjolein Vingerhoed

Aandachtsfunctionarissen:

- Ceciel Smit
- Bent Bervoets

Vertrouwenspersoon:

- (Ceciel en Marjolein vanaf 2024/2025) Siobhán

Directie:

- Inge Dik